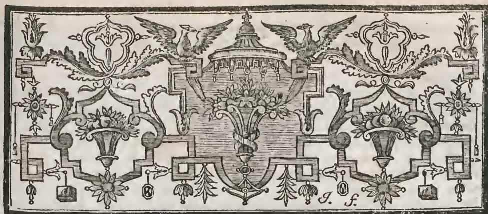

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO.

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis duodecimo Decembris, anni M. DCC. XXXVII.

M. LUDOVICO-CLAUDIO BOURDELIN,
Regiæ Scientiarum Academiæ Socio, Doctore Medico & Facultatis Decano, Præside.

An Hypochondriaci morbi remedium Equitatio.

I.

AFFECTIO Hypochondriaca, græcis ὑποχονδριακὸν πάθος, καὶ φυσῶδες nuncupata, Morbus est, ut mirabilis varietate symptomatum, sic eorumdem pertinaci diuturnitate infamis. Hunc, multiformi mutabilitate, Proteum, repullulandi facilitate, Hydram, malorum, quæ exhalat, multitudine, Pandoræ Pyxidem verè dixeris. A mente ad corpus, à corpore ad mentem, pari, miserâque proclivitate traducitur. Nec solos invadit eos qui ventri serviunt, sed sobrios etiam. Raró in stolidos, sæpius in ingeniosos sævit. Quò scilicet quis est in studiis

occupatior, quò altarum meditationum capacior, eò & pronior est in hunc morbum. Quas utinam miserias, ut æquiori jure, sic litterarum publicæque rei minore damno, otiosus tantùm & hebes quilibet pateretur! Huic malo, ansam remotamque causam, præbuerunt non semel, immoderata Lætitia, Mœstitia supra fidem urgens, Venus immodica, longi Diœtæ errores, violentiora, diutiùsque protracta Exercitia, verbo dicam, ferè quidquid in rebus non-naturalibus nimium est. Affectum Hypochondriacum crucem ægri, Medici tormentum, Artis nonnunquam opprobrium, à veterum Melancholiâ gradu tantùm diversum, causis verò, symptomatis, & curatione, cum Melancholiâ prorsùs eundem, descripseris potiùs quam definieris; tam multiplicibus se prodit, signis, dicam, an morbis? Quorum ferè omnium larvam induit, gerit personam. Pueros nunquam, rarò adolescentes, adultos, constantisque, aut provectæ etiam ætatis homines sæpius aggreditur, si præsertim morbum invitaverit, nigro, hirsuto, sicco gracilique corpori inditum à naturâ, acre penetransque ingenium. In primis initiis levior est, nec medelæ omnino expers; diuturnitate ingravescit fitque refractarius, vetustate aliquando lethalis evadit, Apoplexiâ tunc, Paralysi, Epilepsiâ, Maniâ, aliisque pessimi moris, & ferè immedicabilibus, morbis solitus terminari. Quæ partes morbo tentantur sunt præsertim Abdominis viscera, Præcordia, & cum suis involucris Cerebrum: licet, nec extremis quidem corporis partibus, hac peste omnino vacare fas sit. Stomachum nunc male habet Cardialgia, nunc vellicat succutitque crebra, austeræ, salsæ, acrisque pituitæ vomitio. Modò eundem rugitus vexant, modò tendunt flatus. Hypochondrium utrumque, frequentiùs tamen sinistrum, molestam patitur distensionem; sub ventriculo immanis pulsatio persentitur. Eadem loca vexat identidem, nec unus, nec fixus, sed multiplex & vagus, lancinansque dolor. Spasmo interim contractum intestinorum canalem percurrunt, non sine Borborygmis & murmure, crebri flatus, & ad convulsas usque fauces ascendens, easque strangulans, hystericis tamen mulieribus, quàm viris hypochondriacis familiarior, Globus. Est ubi relictis infimi ventris visceribus, aut iis etiam intactis, Thoracis arcam causa morbi impetat, paribus, sinon dirioribus malis, in ægrum desævitura. Quæ si respirationi famulantes musculos, Pulmonisque Parenchyma occupet, constrictionis angustiæque in his partibus sensum infert, respirationem facit difficilem, & levissimum ad motum laboriosam: Nonnunquam & verum Asthma exprimit. Si, Thoracem intus investientes, membranas obsideat, ipsis, Mediastinoque præsertim, dolorem mordacissimum, nunc eidem loco pertinaciter hærentem, nunc ad scapulas usque protensum imprimit. Si in Cor, fomitem fontemque vitæ lues sese insinuaverit, Tremorem, Palpitationem, Oppressionem insignem, Spirituum deliquia, Lipothymiamque secum importat, Syncopi, brevissimo, & omnium maxime præcipiti ad mortem, morbo adeo similem, ut ea correptus æger, ultimum sibi adesse diem certo certiùs existimet. Quid si capitis arcem animæque sedem invaserit hostis infensissimus? Væ! misero ægrotanti caligant oculi, vertiginem patiuntur, tinniunt aures, susurrant, sibilant importunè. Rigida spasmo lingua, animæque imperio regi jam indocilis, hæret, blæsa fit, balbutit, instar Paralyticorum. Quoties nimiâ siccitate exhaustis faucibus, convulsisque tum Pharyngis, tum maxillæ utriusque musculis, ademptam sibi aut saltem interceptam man-

dendi glutiendique facultatem æger suspiravit! Quoties, aut sæviente ultra modum, humanamque patientiam, Odontalgiâ, tantùm in rabiem non actus, aut eo dolore, quem à suâ immutabilitate Clavum vocant, cerebri membranas lancinante atque dilaniante, vitam desperans æger, tot malorum terminum, mortem exoptavit. At nec extremas externasque corporis partes sua non manent infortunia; quas & dolores vagi pererrant, & Spasmus convellit, & hebetat cum formicationis quodam sensu stupor, & nocturnus humectat inquietatque sudor, & tumor inflat, manè quàm vesperi protuberantior, & hydropico, si impressi digiti vestigium retineret, omnino similis. Tot variis, formidolosum æque ac formidabilem, symptomatis affectum, aut venturum indicat, aut præsentem comitatur, urinis, copiosis, aqueis & crudis, non ignorabilis, & temporarius Diabetes, signum morbi Pathognomonicum. Fœlices tamen in suâ infœlicitate hypochondriacos, si tot corporis doloribus, mentis ægritudo, malorum cumulus, non accederet. At quantùm corpori, tantùm animæ, virium diceres detrahi. Miseram igitur, fractamque morbo mentem tyrannicè opprimunt, quotquot ferè singulos homines, partitâ Tyrannide, perturbant affectus. Hinc incertus animi, modi nescius, solâque constans in levitate quilibet hypochondriacus, ab amore ad odium, ab audaciâ ad formidinem, à fiduciâ ad suspicionem, à sanitatis opinione ad morbi cujusvis imaginariam possessionem, ab immodicâ lætitiâ ad extremam mœstitiam, & vicissim, aut futili, aut nullâ de causâ, dicto citiùs, solet transire. Denique, proh humanitatis calamitatem & dedecus! Quem virum de rebus seriis graviter & ornatè dicentem audiisti, quem vidisti modò amplissima negotia cum dignitate sustinentem, quem intuitus es per media ruentem animosè pericula, hunc, si eum afflaverit teter pessimi morbi halitus, miraberis tuta omnia muliebriter timentem, pueriliter ejulantem non sine stupore audies, inconditaque vociferantem, aut insulsè etiam ridentem, aliquando miserabere. Hæc mala, magnam partem *spasmodica*, facit sanguis spissior & lentior, indeque pendens anormis & exlex, spirituum animalium, in nervos influxus.

I I.

MORBI hypochondriaci causam, cum veteribus, Lienem esse, ne existimes. Immeritum Viscus, necdum satis cogniti usûs, culpares injuriâ. Malè etiam, à veteribus excogitatam, absurdamque, (ignoscant priscorum Medicinæ Heroum manes) nescio quam viscerum Antipraxiam, Hypochondriacæ affectionis causam assignaturus, à debitæ oblivionis tenebris revocare satageres. Non rectiùs mali hujus reum hepar feceris. Viscus illud, si in hypochondriacis dolet, dolet *sympathicè*, ut plurimùm. Nec æquiùs, cum, Oribasii sectatore, Higmoro, affectûs hypochondriaci causam in ventriculo semper esse quærendam asserueris. Fomitem quidem malo præbet stomachus, illius sedes & victima, sæpè non causa. Quot enim valente stomacho, ciboque & appetente & probè digerente, hypochondriacis interim morbis divexantur. In reliqui corporis ærumnarum partem si venit stomachus, istud infortunii non aliunde, quam à vitiato succo gastrico, repetendum est. Succi verò gastrici vitium, undenam, nisi à depravato, ejusdem succi promptuario,

ſanguine, deduxeris ? Tardè quòd digerat alimenta hypochondriaci hominis ventriculus, facit, dubio procul, viſceris fibrarum laxior tonus, digeſtioniſque opificum, ſalivæ ac liquoris gaſtrici, vis hebetior, à ſpiſſiore pigroque ſanguine oriunda. Liber enim puruſque ſtomachi vaſa permeet ſanguis, fluidus idem, ſuccoque laudabili dives ad glandulas appellat, ſuus fibris elater ſtabit, ſua, digeſtionem promoventibus ſuccis, aderit *energia*, ſua, redibit ventriculo, naturalis digerendi facultas. Nec rancidum quid & nidoroſum olebit in poſterùm, eructans æger, nec amara ſalſaque evomet, nec miſeri continuo madebit os ſputo, nec Borborygmis turbata obmurmurabunt inteſtina, nec flatibus, ad dolorem, intumeſcent. Tot ſymptomata læſam alimentorum coctionem aut comitantia, aut ſequentia, quid eſſet cauſæ cur lentiori tardiorique ſanguini non imputarentur, cum, acribus, calidis, attenuantibuſque ſanguinem medicaminibus, non raro cedant ? Modo non diſpare, Pectoris Capitiſque functionibus, dira lues incommodat. Quid enim arguunt, cum conſtrictionis anguſtiæque ſenſu, ſpirandi ingens difficultas, mentitumque Aſthma, niſi gementia ſub nimio ſpiſſioris ſanguinis pondere, reſpirationis organa ? Quid indicat, qui Mediaſtinum ſcapulaſque mordet, acerrimus dolor, niſi diſtenta, turgente pigroque ſanguine, minima harum partium vaſa ? Nec aliud ſuadent cordis Tremor, Palpitatio, Oppreſſio, veræque æmula Syncopes Lipothymia, quàm oppletum & propè ſuffocatum hærente ſpiſſoque ſanguine, ac proinde, ſtatis temporum intervallis, dilatari liberè conſtringique, impotentem, cordis muſculum. Similis ſunt proſapiæ, oculorum caligo & vertigo, aurium tinnitus, ſuſurri, ſibila. Quæ in languentibus & diuturno morbo fractis atque emaciatis, aquoſiori quidem dilutiorique ſanguini rectè tribuuntur, in hypochondriacis verò qui, cætera, aliquando valent, nonnunquam & obeſi ſunt, ſoli, ſanguinis redundantis corpulentioriſque, lentori ac pigritiæ accepta debent referri. Nec ab eâdem radice non pullulant hæſitantis, blæſæ, balbutientiſque linguæ ſpaſmus, convulſorum, maxillæ utriuſque & Pharyngis, muſculorum ad mandendum glutiendumque impotentia, & quæcunque convulſiva ſunt hujus morbi accidentia, hyſtericis æque mulieribus, ac hominibus hypochondriacis, familiaria. Utrobique ſcilicet, ſexum dempſeris, par morbus eſt ; Utroque in ſexu, ad convulſionis negotium non diſpar conferunt ſymbolum lutulentus & iners ſanguis, nativæque ſuæ puritatis & normæ obliti ſpiritus animales. Qui ad mentis rationiſque nutum non jam reguntur, ſed ad morbi arbitrium turbantur, modòque torpent elangues, modò exleges effrænique hùc & illùc prorumpunt. Hinc in hypochondriacis mira veloxque unius animi motûs cum altero commutatio. Hinc ſubitus æquè, dictoque citior, convulſivorum præſertim ſymptomatum, acceſſus receſſuſque. Hinc non expertes ſpaſmi Riſus pariter ac Fletus. Ex eo tandem fonte ſcaturiunt quæcunque externas extremaſque corporis partes, facto quaſi diluvio, inundant ſymptomata, nocturni ſudores, aquam ſub cutem effuſam imitatus tumor, gradientes formicas ſtupor æmulans, convulſivi muſculorum motus, cadaverum frigori frigus non abſimile, exiliſſimi pulsûs ultima debilitas, totius corporis languor. His omnibus, vix circumagi ſanguinem, quibuſdamque in partibus omnino hærere, ſpiritus vero animales nunc languere contra naturam, nunc inſolito motu cieri, hoſque, idcirco, regimine, illum calcare indigere, palam eſt.

I I [I.

EQUITATIONIS ab ingenuis hominibus, Magnatibus, Principibus Regibusque nunquàm non excultæ, & in deliciis habitæ, nobilitatem prædicent alii. Manifesta illius, tùm belli tùm pacis tempore, commoda, ut par est, extollant. Nos, medicam hujus exercitationis utilitatem, & in attenuando spissiore sanguine, instaurandâque alimentorum digestione efficaciam, præsertim laudamus. Equitatio, ut roborando juvenili corpori, sic languenti resarciendo, sanandæque hypochondriacæ inprimis ægritudini, apprimè utilis est. Quo jucundissimo remedio sanitatem amissam recipere si cui cordi est, is equum sibi comparet pedibus valentem firmumque, patientem fræni, oris non durum, nec ungue nec dente formidandum; non morosum, sed facilem; non suspiciosum timidumve, sed animosum; non indomitum, sed mitem, strenuum tamen, & ad ea quæ sessor postulaverit audenda & facienda habilem ac promptum. Malè siquidem convenirent difficilis hypochondriacus, equusque morosior; suspicacem herum terreret, suspiciosi, umbræque timidi animalis inquietudo; ab incipiendâ demum aut continuandâ equitatione, ungue vel dente metuendi equi pessima indoles, meticulosum equitem deterreret. Equi non unus incessus: immo quadruplex numeratur, & pro variâ pedum alternatione & motione, modò Gradarius, Tolutarius modò, Succussator aliàs, aliàs Cursor equus nuncupatur. Inter ambulandum, unius lateris anteriorem alteriusque posteriorem pedem, & vicissim, sed diversis temporibus, alternatimque attollit ac demittit Gradarius. Succussator ille dicitur equus, qui eosdem quos Gradarius, sed iisdem temporibus, pedes movet. Tolutarii, terram simul deserit simulque repetit, utraque, ejusdem lateris, ungula; ita tamen, ut ultra antici vestigium, posticus pes, longè protendatur. Hinc nascitur grata illa, in tolutim gradientibus equis, viæque longissimæ, brevi temporis spatio, conficiendæ aptissima, crurum pedumque glomeratio. Currendi facturus initium Cursor equus, vires primò recolligit suas, coxisque innixus validissimè, & elatâ simul, curvatæ utriusque anterioris tibiæ, calce utrâque, non tam graditur, quam salit antrorsum, posteriore utroque pede eundem motum sic imitaturo celeriter, ut necdum ad terram reductis primis pedibus, libratum pennis alitem diceres, terram postremi pedes relinquant. Sunt & aliæ ignobiles duæ incessûs species, mixtæ quidem & à prioribus degeneres, senioque aut labore confectorum equorum propriæ. Harum altera, inordinato, celeri tamen, pedum jactatu Tolutarii equi gressum male refert effœtisque & longâ fractis succussaturâ ac gestatione jumentis, usitata, gallicè *Entre-pas*, vel *Traquenard* dicitur. Alteram, enervium Veredorum propriam, incessûs speciem, quâ scilicet anterioribus pedibus Cursorem equum, posterioribus aut Succussorem, aut Tolutarium indecorè imitatur caballus, Galli *l'Aubin* vocant. Stratum in equum non priùs insiliat Hypochondriacus, quàm ipsi de apparatu & ornatu equi constiterit. Prudentiæ siquidem est attentè inspicere an bene cum equi ore frænum, cum dorso ephippium conveniant. Laxiora ne sint an strictiora, quæ sellam equo alligant, cingula; Quorum prius equitis ascensui & firmitati, posterius equi respirationi motûsque libertati officeret.

Hæc dum examinat eques, lævo equi humero ſeſe applicet, ne aut cervici propiorem incautumque eum, anteriore calce, aut ventri proximum, poſteriore ungulâ feriat, alicujus incommodi impatiens, caballus. His perpenſis habenæ lora duo componat, iiſque & equi jubâ, prope armum, lævâ ſimul apprehenſis manu, dextrâ, ſiniſtro ſubmittat pedi *ſtapedem*, cui inſiſtens, eâdemque manu mox arrepto ſellæ poſteriore arcu, in ephippium ſeſe alacer immittat. In equi apparatum curioſiùs inſpicere, ut conſcenſuri equitis prudentiæ fuit, ſic artis eſt, equo inſidentem eum, corpus ita componere, ut recto, libero tamen capite, & inter utramque equi auriculam directâ oculorum acie, inflexa, in ipſis cubituum articulis, brachia corpori molliter adhæreant, &, dextrâ manu virgam, habenam ſiniſtrâ tenente, ad ilia, naturali poſiturâ deſcendant, retrorſum ferantur humeri, hocque ſitu ampliatâ quodammodo Thoracis arcâ, retrorſum etiam inflexâ parùm ſpinâ dorſi, & rotato introrſum, ephippiique limbum utrumque arctè ſtringente utroque femore, ita pendeant ejuſdem poſitionis participes tibiæ, ut altero pedis extremo paulò demiſſior talus, equi etiam ventri propior paulò fiat, Tandem mobilibus, pro re natâ, cæteris corporis partibus, nates & coxas, quidlibet ſaltando calcitrando-ve moliatur equus, ſellæ fundo immobiles hærere & quaſi conglutinari, experientiæ, equeſtriſque peritiæ & firmitudinis apex eſt. Horum omnium gnarus, & diligens, quantum fieri poterit, obſervator Hypochondriacus, ſi non equo, at ſaltem Equitationi, ſpei plenus, curandum ſe committat. Quis enim ab innumeris hujus exercitationis motibus & ſuccuſſibus, ſalutarem corporis alterationem medelamque non ſperaverit? Nunc ſcilicet rectà gradiendum currendum-ve eſt, nunc dextrorsùm flectendus equus, nunc vertendus ſiniſtrorsùm, nunc retrorſùm agendus. Modò, in aſcendendo clivo, reddenda, ut aiunt, manus eſt, laxatiſque habenæ loris, equus ſibi quadantenùs permittendus, qui mox in deſcendendo, retractis iiſdem, erit ſuſtinendus. Eſt ubi crurum, quæ aliàs immobilia eſſe decet, adjumento, devium monere equum, lentè gradientem, poppyſmate, in curſum, ſaltumque etiam, ſi res ita poſtulaverit, hortari; inquietum, duriore voce increpare, ſedare; animoſum, poſt peractam longam equitationem, permiſsâ quiete, mollibuſque alapis recreare, demulcere, ad majora incendere, micturientem demùm ſibilo etiam fovere convenit. Quid, ſi equiti, cum eo equo, res fuerit, quem aliunde mitem bonique moris, paulò tamen hilariorem fecerit diuturnior quies, longiorque in equili mora? Quantus tunc ſeſſoris humeris, lumbis, coxis, totique corpori movetur labor? Quâ patientiâ laſcivientis equi hilaritati indulgendum erit? Quâ prudentiâ ejuſdem ardor inhibendus? Quâ femorum firmitate, ſpinæque interim lentitiâ, capræ in modum, ſaltantis hùc & illùc equi motibus erit obſecundandum? Verbo dicam, Equitationis exercitio ac beneficio ſpiſſior ſanguis attenuatur, emendatur lymphæ nimius lentor, torpentes ſpiritus animales exſuſcitantur, ſedantur effræni, functiones inſtaurantur; quodque curationis cardo eſt & complementum, diſtractæ averſæque à triſtibus, quibus defixa hærebat, cogitationibus, & ad utiliora converſæ menti priſtina redit ſua æquabilitas, deſuetaque tandiu, hilaritas redditur,

I V.

QUO vehatur equo Hypochondriacus, ad morbi ſanationem non parùm refert. Currentis equi inceſſus celerior, præterquàm quòd caſui magis eſt opportunus, pulmonibus etiam & ægræ jam reſpirationi officeret. Succutientis equi laborioſior gradus & durior, quantùm informandis equis junioribus, quantùm ad fingendum reddendumque ſellæ tenacem, equeſtris artis tyronem, quantùm ad ejuſdem tibias decenter collocandas continendaſque, ubi præſertim ſine *ſtapedum* fulcimine diutiùs equitat, utilis eſt, tantùm, corpus univerſum moleſtè quaſſando, excitandis augendiſque ægrotantis doloribus eſſet accomoda. Nec equitanti ægro non erit moleſtus Tolutarii etiam equi inceſſus, niſi demiſſo flexilique admodùm coxendice, humiliùs gradiatur Tolutarius. Qui enim, elatâ nimiùm, nimiùmque rigidâ incedit coxâ, Tolutarius equus, equitem vix minùs laſſat vexatque, quàm Succuſſator. His omnibus inceſſibus, Gradarii equi greſſum, non aſininum tamen, non teſtudineum, à quo plus laſſitudinis, quàm medelæ, ſperandum ægro eſſet, ſed magnum elatumque anteponimus. Ad hypochondriaci quidem morbi cauſam extirpandam, non omiſſis ſalutaribus, venæ ſectionis, Purgantiumque & Emeticorum etiam, ſed parcâ manu, nec ſine delectu & prudentiâ exhibendorum, auxiliis, præſcribi ſolent, quæ ſanguinem attenuant funduntque, Medicamina. In uſum adhibetur Chalybs &, à Chalybe, Chimicorum ſolerti labore, variè præparato, deſumptorum remediorum, familia numeroſiſſima. Eundem in finem præſcribuntur utiliter Aquæ ex ferro minerales, Cortex Peruvianus, multiplicis in medicinâ uſûs. Nec pluribus levamini non fuit Opium, Pharmaciæ arte & induſtriâ depuratum, correctum; ſed quò ſimplicius ſuique ſimilius, eò ſemper utilius. His præmittuntur aliquando, nonnunquàm interponuntur, temperantium, incidentium, ſedantiumque medicamentorum, lenimina, ſtimuli, ſolatia. Utinàm nunquam incaſſum! Quot ſcilicet ægri, devoratis multiplicum multiformiumque medicaminum farragine ac tædio, negatam ſibi, licet per tot quæſitam faſtidia, ingemuere ſanitatem? Nec enim aut Hydræ huic debellandæ Chimicorum Mars ſemper ſufficit, aut aliquoties Medici ſpem non fallit cortex peruvianus, aut purgantibus medicamentis quibuſlibet non exaſperatur potiùs morbus, quàm ſedatur, aut aquis mineralibus aliiſque diluentibus non aliquando relaxatur nimis viſcerum, ventriculique præſertim tonus. Venæ ſectio, & quæ temperant tantummodo medicamina, ſæpè fruſtrà ſunt. Ipſius Opii celer, prodigioque par efficacia, magis, ut plurimùm, fugando morbi paroxyſmo, quàm cauſæ radicitùs extirpandæ opitulatur. Abſit tamen ab iis omnibus idcirco abſtinendum eſſe cenſeamus, quæ ut ſucceſſere non raró, ſic Equitationi & poſſunt, & debent præmitti. Quam nimirum curationem non præſtiterunt, aut incœperunt tantùm, auxiliatrices Artis Medicæ manus, ſupra memorata medicamina, eam abſolvet Equitatio. Quid quæritur etenim? Spiſſior ſanguis attenuandus? Id efficiet Equitatio. Variis glandulis obſtructionem aut inferentis aut minantis Lymphæ, minuendus lentor? Id operabitur Equitatio. Spirituum motus anormis, ad naturæ leges ordinandus? Ferocientibus Spiritibus fræna, torpentibus ſtimulos, addet Equitatio. Non alio remedio ſecretionibus excretionibuſque inſtaurandis, tutiùs allaboraveris; Non alio auxilio, debilem la-

borantemque ſtomachum, efficaciùs juveris; Non aliâ ope Chylum elaboratiorem confecetis; Non alio molimine, nutritiâ lymphâ gravidum, eundem humorem, ad cordis anthliam, pulmoniſque officinam potentiùs promoveris, truſeris; Non alio aperiente medicamine, bilem ad inteſtina molliùs derivaveris, fœces alvi ad naturalem exitum invitaveris, ſollicitaveris, urinæ fontes abundantiùs reſeraveris, laxatis cutis ſpiraculis, noxios humores citiùs utiliùſque difflaveris. Quæ enim tanta excogitari poteſt ſuccorum depravatio, cui emendandæ, ſtagnatio liquorum, cui diſſipandæ, glandularum obſtructio, cui deſtruendæ, digerentium, ſecernentium, excernentiumve organorum naturalis impotentia, cui diſcutiendæ & medicandæ pares non ſint, ſingulis diebus, uno tenore & ſub dio ingeminatæ, tot ſuccuſſuum Myriades. Huc accedit, quòd minimo labore nulloque virium diſpendio, concuſsâ totâ corporis machinâ, firmatiſque & roboratis omnibus, vel minimis, minimorum vaſorum, fibrillis, quidquid ſanguinis, celeriore paulò factâ reſpiratione, in pulmonibus ſubactum, tritum, imminutumque fuerit, totum illud, acceleratis tum cordis tum arteriarum ictibus & preſſu, ad extrema corporis, inde, ſi non pari, at majori quam anteà celeritate rediturum, æquabiliter conſtanterque diffundatur. Peractâ igitur Equitatione ſanguis fit fluidior. Qui autem ab eo ſecernuntur ſpiritus animales, non poſſunt, redintegratæ ſanguinis texturæ, non fieri participes. Interea, materiæ perſpirabilis effluvium liberiore curſu ad poros ferri, patentioribuſque cutis ſpiraculis efflari, quis non intelligit? Pendentium ab Equitatione tot bonorum in partem venit Aer. Qui quidem purior, identidemque renovatus, quoties equitanti allabitur, toties corporis villos ſtimulat, novas in contractiones ſollicitat, ſuoque in pulmones illapſu, ſanguinem aut ſubit, aut certè in vaſorum pulmonalium parietes impingens, eorum fibris vigorem, ſanguini poſtmodùm, ab iiſdem, reddendum, importat. Equitationis demum utilitatibus coronidem imponit delinitæ amœnâ ruris varietate mentis, ejuſdemque à mœſtitiâ diſtractæ, & circùm alia neceſſariò occupatæ, ad tranquillitatem lætitiamque revocatio. Dum enim regendo equo, corporique in convenienti poſiturâ continendo, proſpicere cogitur equitans Hypochondriacus, & aliàs rivi campos fœcundantis limpiditate & murmure oblectatur, ſtupenſque ad luxuriantis terræ fertilitatem, hìc duri agricolæ laborem pariter ac mercedem, ſpiſſas ſegetes, ibi gravidas uvis vites, induſtriam vinitoris, Autumnique ſpem circumſpicit, luſtratque oculis quicquid ambulantium offerunt oblectationi varia telluris modò in colles aſſurgentis, modò in planitiem ſubſidentis fœcunditas & multijuges divitiæ, abeunt paulatim in auras curæ, ſollicitudo, mœror, morbi cujuſlibet, vel vera, vel imaginaria, poſſeſſio; iiſque omnibus dicto vale gratiſſimo, quantùm, eundo, decedit morbo virium, tantùm, corpori ſanitatis, equitando, accedit.

V.

EQUITATIONEM igitur, hypochondriaco malo laborantibus, perutilem cenſemus, & aſſerimus. In eâ tamen, ut & in optimis quibuſlibet rebus, modus ſit, neceſſum eſt. Nec enim, dolentem jam, Hypochondriacum Succuſſatoris caballi tormento cruciandum judicamus; aut eundem, in ipſo morbi paroxyſmo, difficulter, ut ſæpe fit, ſpirantem, laxatis habenis & rapidè

pide currentis equi, violentissimis, hypochondriacoque asthmate longè pejoribus, insultibus, tradimus suffocandum. Insaniret prorsùs, carnificinamque faceret, non medicinam, si quis, hunc in modum sæviente morbo, sævum adeò exercitationis genus probaret, suaderetve. Remedii cujusvis, efficaciæ magna pars, in dandi opportunitate, posita est. Quis imminente aut præsente, malignæ febris individuo, ut plurimùm, comite, delirio, vigiliarum pertinacitatem opio infringere tentaverit? Quis, fidum adeo intermittentium febrium domitorem, corticem peruvianum, in ipsâ febris, vel tertianæ, accessione, ægrotanti porrexerit, nisi & morbi naturæ, & adhibendæ morbo, hujus medicinæ, plane ignarus? Hæc tamen tempore exhibita & loco, mirum, quàm efficaciter operabuntur. Idem de Equitationis remedio asserueris. Suâ quidem naturâ utilis est, hypochondriacis, quam aliis quibusdam, morbis utilior, delectu & opportunitate, fit utilissima. Gradario primùm utatur equo, pedetentimque progrediatur, qui, nonnisi gradatìm, sanitatis propositum finem sperare debet se assequuturum Hypochondriacus. Et primis quidem diebus intrà mediocris itineris limites consistat, pro tempore, remedii successu, virium augmento, deinceps protelandis. Erit scilicet ubi firmatis in dies, Equitationis beneficio, omnibus corporis partibus, remedii dosim augere, mutatâque in meliùs valetudine, equum etiam, aut saltem equi incessum, mutare, & licebit, & opportebit. Relicto igitur Gradario equo, Tolutarium conscendere, convalescentis ægri è re fuerit. Quò nimirùm, non auctâ lassitudine, longiùs progrediatur. Hac arte, quos jam moverit, exituique præparaverit humores, remissior Equitatio, eos Tolutarii equi celerior incessus faciliùs expellet. Sanato tandem morbo, receptisque nervis, nihil impediet quominùs, currente equo, aliquoties vehatur Hypochondriacus. Nec est quòd elocandis luxandisque artubus obnoxiam esse Equitationem clamites. Illud si quidem aut fortunæ & casui, aut equitantis imperitiæ, non Equitationi tribuendum. At, inquies, Hippocratis testimonio, nimium calefacit, exsiccat atque extenuat Equitatio. Sic est, sed celerior, sed violentior, sed diuturnior; quam, nedum suadeamus, improbamus. Frustrà objiceres Thoraci pulmonibusque infensam esse Equitationem, quæ pulmones roborat, non debilitat, & quam, vel ipsis Phtisicis tanto adjumento esse experientiâ constat, ut eam Antiphtisici remedii nomine insignire, præstantes, in arte medicâ, viri non dubitaverint. Non æquiùs, lædi Equitationis maleficio oculos, idcirco affirmares, quòd, qui equitant, quò longius progrediuntur, eò magis lacrymantur. Illud enim nec omnibus, nec semper, contingit, &, si quando contingat, finitâ Equitatione statim cessat, ac proinde, naturali oculorum debilitati, crescentique, pro equi celeritate, adversi venti frigiditati & impetui, rectiùs, quàm, saluberrimæ aliàs exercitationi, imputandum est. Necquicquam etiam arguerit utilissimi hujus remedii osor & detractor, ab eo, renibus, maxima imminere incommoda, huicque suæ calumniæ firmandæ allegaverit, alios, Equitatione, urinæ ardores contraxisse, sanguinem minxisse alios, hunc lapillos per urinæ vias emisisse, illum, ortis inde, Renum ac Vesicæ pessimis affectibus vexatum fuisse. Si quem fortè ad ejiciendum vesicæ, ureterum, renumve incolam & tortorem lapillum, sollicitavit Equitatio, est illi quòd utilissimam hanc exercitationem laudet, beneficii memor, non quòd, ingratus, criminetur. Aliundè verò, non Calculosis, non Nephritide aut quibuslibet aliis vesicæ morbis la-

boranti ægro, ſed hypochondriaco homini Equitationem præſcribimus. At eſto, inſtabis, nullis laboret æger morbis ſive innatis, ſive adventitiis, quibus, ab imperandâ Equitatione, deterreri poſſit medicus; quâ tamen authoritate illud à languente & meticuloſo Hypochondriaco extorquebis, ut laborioſæ, & nonnunquam periculoſæ exercitationi vacare in animum ſibi inducat? Quaſi verò à renuentis aut annuentis ægri arbitrio, remedii cujuſlibet neceſſitas, utilitaſve penderet. Præterea, ut docili, & rationis imperiis auſcultanti ægro imperare ad medici dignitatem pertinet, ſic eidem, in ipſâ affectûs hypochondriaci, mentem æque ac corpus perturbantis, acceſſione, difficili & moroſo cedere, molliaque interim fandi ſuadendique tempora explorare, medici prudentiæ eſt, & humanitatis. Suade modò, curationis dimidium habebis, Jube deinceps ægrum ſperare ſanitatem confidentiſſimè, nec te vana ſpes, nec ægrum infida ludet promiſſio. Viden quàm athletico habitu gaudeant, quâ femorum lumborumque firmitudine incedant, quàm latis polleant humeris, quàm carnoſo niteant corpore, quo vigeant ſtomacho, quàm probè, ingeſta alimenta digerant & egerant, quàm illibatâ demum ii fruantur valetudine, quos, ad varias cœli mutationes, variumque vitæ genus, induravit, ſuſcepta, teneris ab unguibus, Equitatio? Cum igitur tot bona accerſat foveatque Equitatio, cum eandem hypochondriaci morbi, ſanandis ſymptomatis, cauſæ abolendæ, præcavendoque reditui, allatis ſupra argumentis, aptiſſimam eſſe probaverimus, huicque aſſerendæ veritati optimorum medicorum vox unanimis, &, quolibet ratiocinio certior, quotidiana experientia ſuffragentur, meritò concludimus.

Ergo Hypochondriaci morbi remedium, Equitatio.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. David Vaſſe.	*M. Philippus Davier de Breville, Dotariæ Hiſpaniarum Reginæ Medicus perpetuo Ordinarius.*	*M. Jacobus-Antonius Millet.*
M. Andreas-Joſephus Seron.	*M. Petrus Maloet, Conſiliarius & Medicus Regis ordinarius, necnon Domûs Regiæ Invalidorum Ducum & Militum; Academiæ Scientiarum Regiæ Socius.*	*M. Michael Peaget.*
M. Thomas-Renatus Gaſnier.	*M. Guillelmus de Magny.*	*M. Nicolaus le Tellier.*

Proponebat Pariſiis, JOANNES-JACOBUS BELLETESTE, Pariſinus, Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1737. à ſextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1737.